

Maantiede tieteenalana

Maantieteellä on ollut aina merkitystä ihmisille. Niin kauan, kun maapallolla on asunut ihmisiä, on alueiden ja ilmiöiden sijainnit koettu tärkeäksi. Vanhin Euroopasta löydetty kartta on turkkilainen kalliopiiirros, joka sijoittuu vuoteen 6000 eaa. Tieteenalanakin maantieteellä on pitkät perinteet; maapalloa on tieteellisesti tutkittu aina antiikin ajoista saakka.

Maantiede ei rajoitu kuitenkaan vain karttoihin ja sijainteihin. Maantiede tutkii maan pinnalla tietyllä alueella tapahtuvia ihmisen ja luonnon välisiä vuorovaikutuksia. Maantieteilijöitä kiehtovat maan pinnalla esiintyvä alueellinen erilaistuminen ja sen taustalla olevat prosessit. Ihmisen ja luonnon sekä ympäristön ja yhteiskunnan välisen suhde on olennaisessa asemassa. Maantieteelliset ilmiöt voidaan myös sijoittaa jonkinlaiseen mittakaavaan: ne voivat olla niin paikallisia kuin globaalejakin. Maantiede on tieteenä laaja-alainen. Niin luontoihmiselle, kulttuurista ja taloudesta kiinnostuneille sekä tietokoneella työskentelystä innostuneelle löytyy oma maantieteen ala.

Maantiede Helsingin yliopistossa

Helsingin yliopiston maantieteen koulutusohjelmassa on kaikille tiedonhailuisille useita vaihtoehtoja. Pääasiallisia erikoistumislinjoja ovat geoinformatiikka, luonnonmaantiede, kaupunki- ja maantiede, suunnittelumaantiede ja ihmismaantiede. Kaupunki-, suunnittelu-

ja ihmismaantieteessä tarkastellaan ihmisen suhdetta ympäristöön ja siinä tapahtuvia muutoksia. Näitä muutoksia tutkitaan alueiden tai aluejärjestelmien avulla paneutuen etenkin alueelliseen erilaistumiseen ja siihen vaikuttaviin tekijöihin. Myös aluekehitys ja alueellinen kehittäminen ovat olennaisia koulutuksen teemoja. Maantieteen tehtävänä on myös tulkita luonnon ja ihmisen muodostamien alueellisten ja paikallisten järjestelmien syntyä ja kehitystä. Geoinformatiikassa keskeistä on alueellisen, paikkaan sidotun tiedon tuottaminen, analysointi ja visualisointi. Luonnonmaantieteessä keskitytään puolestaan luonnonjärjestelmiin, kuten ilmastoon ja hydrologian vaikutuksiin.

Opintojen kulku

Fuksit opiskelevat koko vuoden yhteisiä perus- ja aineopintoja, sekä käyvät muutamia yliopiston käytäntöihin ohjaavia kursseja. Toisena opiskeluvuotena on tavoitteena suorittaa menetelmä- ja tieteitä, vapaasti valittavia opintoja ja kielipinnnot.

Maantieteilijällä on monia vaihtoehtoja vapaasti valittaviin opintoihin. Opintoja voi maantieteeseen yhdistää lähes mitä vain, onhan maantieteellä useita erikoistumislinjoja. Kannattavaa on tietenkin valita aine, joka tukee omia maantieteen opintoja. Suosittuja kokonaisuuksia ovat olleet Aallon yhdyskunta- ja kaupunkisuunnittelu, ympäristötieteet, biolo-

gia ja pedagogiset opinnot sekä erilaiset valtiotieteellisen tiedekunnan kurssit. Maantieteen fukseille järjestetään joka kevät erityinen opintokokonaisuusinfo helpottamaan valinnan vaikeutta. Lisätietoa opintokokonaisuusinfosta löytyy MaO ry:n kotisivuilta (<http://blogs.helsinki.fi/maantieteenopiskelijatry/>).

Kolmantena opiskeluvuotena suoritetaan erikoistumislinjan aineopinnot (30 op), jatketaan valinnaisia opintoja sekä mahdollisesti täydennetään opintoja niin, että kandidaatin tutkintoon tarvittavat 180 op saadaan kasaan.

Maantiede sivutieteenalana

Koska maantiede on varsin laaja-alainen tiede, se käy sivuaineeksi moniin muihin pääaineisiin. Maantieteen sivuaineopiskelija oppii niin luonnontieteellistä ajattelua, yhteiskunnallisia teemoja, tietokonepainotteista geoinformatiikkaa kuin maantieteen uusimpia tuulia. Maantieteen perusopinnot (25 op) on kaikille yliopistolaisille vapaasti valittava lyhyt sivuaine. Mikäli maantieteen opintoja haluaa suorittaa laajemmin, on haettava matemaattisluonnontieteelliseltä tiedekunnalta suoritusoikeutta aineopintoihin (35 op). Suoritusoikeuksia maantieteen aineopintoihin myönnetään kuitenkin oppimistiloista johtuen vain rajoitetusti. Ha-

ku on vuosittain huhtikuussa ja sivuaineoikeuden saamisen perusteena on perusopintokokonaisuuden suoritustaso.

Maantiedettä opiskellaan monissa erilaisissa muodoissa. Osa perusopinnoista käydään laajoina massaluentoina. Luentojen lisäksi opetusmuotoihin kuuluvat harjoitustyökurssit, kirjatenetit, verkkokurssit, kenttäkurssit sekä seminaarit. Tenttien lisäksi kursseilla on sekä kirjallisia että suullisia töitä.

pyrkii järjestämään monipuolisia yritysvierailuja, jotta maantieteen opiskelijat pääsevät kartoittamaan konkreettisesti työllistymisvaihtoehtoja.

Tuleeko kaikista opettajia?

Maantieteilijöiden työllistymisnäkymät ovat laajapohjaisen koulutuksen vuoksi erittäin hyvät. Opettaja ja tutkija eivät suinkaan ole maantieteilijöiden ainoat työllistymisvaihtoehdot. Yliopisto-opetus tähtää siihen, että maantieteen osastolta valmistuvat ovat maantieteellisen osaamisen asiantuntijoita. Työelämässä voidaankin sijoittua hyvin erilaisiin asiantuntija-, hallinto-, yritystoiminta-, suunnittelu-, opetus-, tutkimus- ja johtamistehtäviin.

Maantieteen opiskelijoiden erikoistumisalat määrittävät pitkälti millaisiin työtehtäviin valmistutaan. Suuria työllistäjiä ovat esimerkiksi opetussektorin lisäksi julkishallinnon suunnittelu- ja projektitehtävät, valtion sektoritutkimuslaitokset sekä myös yrityssektori. Maantieteilijänä on myös helppo hakeutua kansainvälisiin tehtäviin. Työelämäkurssilla tutustutaan haastattelujen ja työpaikkakäyntien avulla jo valmistuneiden työpaikkoihin ja -kokeuksiin. Maantieteen Opiskelijat ry

Maantieteen kursseja

Perusopinnot

Maantiede tieteenalana (5 op)

Kurssilla useat professorit, opettajat ja tutkijat käyttävät kertomassa omista tutkimuksistaan ja avaavat niiden aihepiiriä laajemmin. Kurssi antaa kattavan kuvan maantieteen aihepiireistä, sekä osastolla tehtävästä tutkimuksesta.

Luonnonjärjestelmät maantieteessä (5 op)

Kurssilla perehdytään luonnonmaantieteeseen keskeisten osa-alueiden kautta. Kurssilla opiskellaan geomorfologiaa, hydrogeografiaa, klimatologiaa, biogeografiaa ja käydään läpi keskeisiä luonnonmaantieteen teorioita ja käsitteitä. Kurssilla tutustutaan aiheeseen myös kirjallisuuden avulla.

Yhteiskunnat ja kaupungit maantieteessä (5 op)

Kurssilla tutustutaan yhteiskunnan ja kaupunkien kehitykseen ja suunnitteluun maantieteellisestä näkökulmasta, sekä avataan aihepiiriin liittyviä ajankohtaisia teemoja.

Johdatus geoinformatiikkaan maantieteessä (5 op)

Kurssilla tutustutaan geoinformatiikan perusteisiin paikkatiedon perusominais-

uuksiin, historiaan ja päätehtäviin painutuen. Kurssilla syvennetään myös ymmärrystä projektioista, koordinaateista ja sijaintitiedoista, sekä opetellaan paikkatiedon tuottamisen menetelmiä ja tutustutaan aineistolähteisiin.

Globaalit tutkimuskysymykset maantieteessä (5 op)

Kurssilla perehdytään globaaleihin kysymyksiin ja vuorovaikutussuhteisiin. Kurssilla käy monia eri luennoitsijoita kertomassa oman tutkimusaiheen globaaleista kysymyksistä. Kurssilla perehdytään myös globaaleihin riskeihin ja riskien eri aluetasoihin.

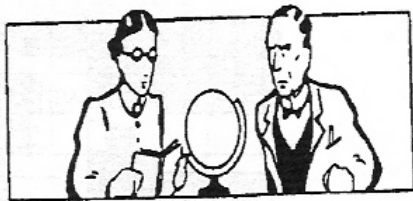
Aineopintokursseja

Tiedon esittäminen maantieteessä (5 op)

Harjoitustyökurssilla perehdytään maantieteellisen tiedon hankintaan ja analyysiin. Muun muassa erilaiset teemakartat, kartoilta mittaaminen ja tilastot tulevat tutuiksi. Kurssilla tutustutaan myös kartografiaan karttojen tulkitsemisen ja omien karttojen tuottamisen kautta. Lisäksi kurssilla harjoitellaan maantieteellisen raportin tekemistä.

Geoinformatiikan menetelmät I (5 op)

Kurssilla tutustutaan paikkatietoaineistoihin sekä yksinkertaisiin paikkatietanalyysiin. Opetus ja kurssikerrat kuluvat tietokoneen äärellä. Opiskelijat pääsevät itse hyödyntämään paikkatietoaineistoja ja analyysijä, sekä tekemään mielenkiintoisia karttoja ja julkaisemaan niitä kurssiblogeissaan.

Maantieteen menetelmät (5 op)

Kurssilla käydään läpi maantieteellisissä tutkimuksissa käytettäviä menetelmiä luentojen ja harjoitusten avulla. Kurssilla perehdytään sekä laadullisiin että määrällisiin menetelmiin. Lisäksi jokainen opiskelija pääsee tekemään oman geomorfologisen karttatutkimuksen.

Maantieteen projektiharjoituskurssi (5 op)

Kurssilla perehdytään tutkimusprojektin toteuttamiseen ja sovelletaan opittuja tutkimusmenetelmiä käytäntöön. Kurssilla opiskelijat työskentele-

vät kurssilla määriteltävän projektityön parissa.

Maantieteen kenttäkurssi (5 op)

Maantieteilijät lähtevät keväällä Lammille kenttäkurssille soveltamaan opittuja taitojaan. Lammilla puuhastellaan mm. hydrologian, korkeuden sekä ilmaston mittaamisen menetelmien ja taajamatutkimuksen parissa.

Ihmismaantieteen ja luonnonmaantieteen kirjatentit (5+5 op)

Kirjatenttien avulla syvennyttään maantieteen keskeisiin teemoihin kirjallisuuden avulla. Kirjoissa käsitellään kattavasti maantieteen kannalta oleellisia ilmiöitä, teorioita ja käsitteitä, joiden tarkoituksena on syventää osaamista eri osa-alueista.

NIKLAS AALTO-SETÄLÄ
TANJA PALOMÄKI